

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Goner

w sprawie z powództwa C. Ś., J. Ś. i M. S.

przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. Biuru Terenowemu w K.

z udziałem interwenienta ubocznego Syndyka Masy Upadłości O. P. Spółki z o.o. w upadłości w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 kwietnia 2011 r.,

skargi interwenienta ubocznego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 23 października 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z 28 maja 2008 r., w sprawie ...379/07 z powództwa C. Ś., J. Ś. i M. S. przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. Biuru Terenowemu w K. z udziałem interwenienta ubocznego Syndyka masy upadłości „O.P.” Spółki z o.o. w upadłości w S., zasądził od pozwanego na rzecz powodów odpowiednio kwoty: 15.943,05 zł, 11.928 zł i 11.449,85 tytułem niezaspokojonych przez

upadłego pracodawcę świadczeń ze stosunku pracy oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie po 2.700 zł dla każdego z powodów. Jednocześnie Sąd Rejonowy oddalił wniosek interwenienta ubocznego o przyznanie mu od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego.

W zażaleniu na zawarte w powyższym wyroku postanowienie oddalające jego wniosek o przyznanie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego interwenient uboczny zarzucił naruszenie art. 107 i 109 k.p.c., a także art. 98, art. 99, art. 108 i 102 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2, § 6 i § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) twierdząc, że koszty zastępstwa procesowego powinny zostać zasądzone na rzecz interwenienta ubocznego od strony pozwanej.

Strona pozwana wniosła o oddalenie zażalenia.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. postanowieniem z 23 października 2008 r., w sprawie ... 109/08, zmienił zaskarżone postanowienie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego i zasądził od strony pozwanej na rzecz interwenienta ubocznego 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, a w pozostałym zakresie oddalił zażalenie. Sąd Okręgowy stwierdził, że brak wykazania przez interwenienta istnienia przesłanek zasadności wniosku, przy samym jedynie żądaniu zwrotu kosztów według zasad stosowanych do stron procesu, nie determinuje ani zasadności wniosku interwenienta, ani konieczności jego oceny przez sąd według zasad i przepisów dotyczących stron postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego, nakład pracy pełnomocnika interwenienta ubocznego (radcy prawnego) należało wycenić w realiach niniejszej sprawy na poziomie stawki minimalnej wynagrodzenia należnego radcy prawnemu w sprawach mających za przedmiot roszczenie majątkowe o najniższej wartości przedmiotu sporu, czyli według § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, a to uzasadniało przyznaną kwotę 60 zł.

W imieniu interwenienta ubocznego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - postanowienia Sądu Okręgowego z 23 października 2008 r., ... 109/08 - wniósł jego pełnomocnik, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w części oddalającej wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji ponad kwotę 60 zł oraz oddalającej wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Jako podstawy skargi przytoczono naruszenie prawa procesowego, a mianowicie: 1) art. 98, art. 99, art. 102, art. 107 oraz 109 § 2 k.p.c., a ponadto § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 5 oraz § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, polegające na przyjęciu, że zasada słuszności, o której mowa w art. 102 k.p.c., wymaga, aby zasądzenie od pozwanego na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania nastąpiło jedynie w granicach najniższej stawki przewidzianej przez przepisy powołanego rozporządzenia; 2) art. 219 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c., polegające na zamieszczeniu jedynie jednego rozstrzygnięcia zmieniającego zasądzone na rzecz skarżącego koszty zastępstwa procesowego, gdy tymczasem ze względu na samodzielny charakter każdej z połączonych do wspólnego rozpoznania trzech spraw Sąd drugiej instancji powinien był wydać odrębne - choćby zawarte w jednym postanowieniu - rozstrzygnięcia odnośnie do zwrotu kosztów zastępstwa procesowego należnych interwenientowi ubocznemu tytułem każdej z trzech połączonych spraw; 3) art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 5 oraz § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, polegające na oddaleniu w całości żądania zasądzenia na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania zażaleniowego, mimo że zaskarżone postanowienie było orzeczeniem kończącym postępowanie w danej instancji, a zażalenie zostało w części uwzględnione.

Skarżący podniósł, że postanowienie Sądu drugiej instancji jest niezgodne z prawem, a mianowicie z art. 98, art. 99, art. 102, art. 107, 108 § 1, art. 109 § 2 i art. 219 k.p.c., a także § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 5, § 11 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. W ocenie skarżącego wydanie przedmiotowego orzeczenia spowodowało wyrządzenie mu szkody polegającej na nieotrzymaniu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji w części przewyższającej koszty ustalone według stawki minimalnej, tj. ponad kwotę 60 zł, oraz całości kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. Wysokość szkody w każdej z trzech połączonych do łącznego rozpoznania spraw (w kwocie po 2.230 zł) została wyliczona przy przyjęciu minimalnych stawek przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu dla wartości przedmiotu zaskarżenia ustalonej odrębnie w stosunku do każdego z trzech powodów.

Skarżący podniósł, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wniesiona 13 października 2010 r., a dotycząca postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 23 października 2008 r., ... 109/08, jest niedopuszczalna i z tej przyczyny podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. - w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 155, poz. 1037, powoływanej dalej jako ustawa zmieniająca), obowiązującym od 25 września 2010 r. - można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem

prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przywołana nowa treść art. 424¹ § 1 k.p.c. ma zastosowanie do przedmiotowej skargi, wniesionej w dniu 13 października 2010 r. (data stempla pocztowego na kopercie) z tego względu, że ustawa zmieniająca nie zawiera przepisów przejściowych, z których wynikałby obowiązek stosowania przez Sąd Najwyższy art. 424¹ § 1 k.p.c. w dotychczasowym brzmieniu (sprzed nowelizacji) do skarg wniesionych w sprawach prawomocnie zakończonych przed dniem jej wejścia w życie. Tak interpretuje brak przepisów międzyczasowych w ustawie zmieniającej Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach wydanych po 25 września 2010 r. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2010 r., II BP 10/10, niepublikowane oraz wydane w analogicznych sprawach postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2011 r., I BP 48/10, z 12 kwietnia 2011 r., I BP 64/10, z 19 kwietnia 2011 r., I BP 31/10, z 30 kwietnia 2011 r., I BP 39/10, wszystkie niepublikowane). Brak przepisów przejściowych powoduje, że obowiązuje w tym przypadku ogólna zasada natychmiastowej skuteczności przepisów procesowych, wynikająca z art. XV i art. XVI ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 297 ze zm.).

Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje obecnie – od 25 września 2010 r. - tylko od prawomocnych w y r o k ó w sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie oraz postanowień co do istoty kończących postępowanie w sprawie wydanych przez sąd drugiej instancji w postępowaniu nieprocesowym, postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych oraz w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą (art. 424¹, art. 519, art. 1148 § 3, art. 1151¹ § 3 i nowy art. 1215 § 3 k.p.c.). Od innych prawomocnych orzeczeń skarga ta, poczynając od 25 września 2010 r., nie przysługuje. W treści uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej podniesiono także, że projektodawca nie uwzględnił uwag do projektu ustawy zgłoszonych przez Prokuraturę Generalną

Skarbu Państwa, która podnosiła potrzebę dodania przepisu o charakterze przejściowym, który dawałby podstawę do rozpatrywania na "dotychczasowych zasadach" skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji innych niż wyroki, wydanych przed 25 września 2010 r. Postulat Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa nie został uwzględniony z uwagi na założenie dotyczące bezpośredniego zastosowania przepisów nowych. Opisana zmiana legislacyjna nie pozbawia strony możliwości dochodzenia odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, innego niż orzeczenia przewidziane w art. 424¹ § 1 (wyroki), art. 519, art. 1148 § 3, art. 1151¹ § 3 i nowym art. 1215 § 3 k.p.c., co więcej - upraszcza jego drogę, gdyż stosownie do art. 424^{1b} k.p.c. (dodanego na podstawie tej samej ustawy zmieniającej) - w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności tego orzeczenia z prawem przez Sąd Najwyższy w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej wcześniej środków prawnych.

Skoro ustawa zmieniająca z dnia 22 lipca 2010 r. nie zawiera przepisów przejściowych, z których wynikałby obowiązek stosowania art. 424¹ § 1 k.p.c. w dotychczasowym brzmieniu do skarg wniesionych w sprawach prawomocnie zakończonych przed dniem wejścia w życie tej nowelizacji, przedmiotowa skarga na postanowienie Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z 23 października 2008 r., nadana w urzędzie pocztowym 13 października 2010 r., czyli po wejściu w życie ustawy zmieniającej brzmienie art. 424¹ § 1 k.p.c., jest niedopuszczalna.

Z przytoczonych względów należało na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzec jak w sentencji.